

СТЕЧАЈ У ФРАНЦУСКОМ ПРАВУ

doi: 10.7251/GPF163838009V

Сажетак

Стечај је у Француској од 2005. регулисан Трговачким закоником са 1000 чланова законског и подзаконског² дијела Законика. Истим правилима је регулисан стечај приватних привредних друштава, регистрованих занатлија, регистрованих пољопривредника и припадника слободних професија. Стечај има 5 фаза: 1. привремени мандат, 2. медијација, 3. реорганизација ликвидног субјекта, 4. реорганизација неликвидног субјекта, 5. стечај. Очито је настојање државе да интервенцијом судских и других државних органа сачува радна мјеста и привредну активност.

Кључне ријечи: привремени мандат, судска медијација, реорганизација ликвидних субјеката, ликвидација неликвидних субјеката, стечај.

1. УВОД

«Након транзиције и осамостаљења Република Хрватска гради свој стечајни сустав према њемачком моделу. Хрватски стечајни

¹ Доцент на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци

² Подзаконски дио се формира на основу декрета владе који имају снагу закона

закон из 1997. највећим дијелом је преузет из њемачког Стечајног закона».³

Ако се упореде актуелни Закон о стечајном поступку Републике Српске⁴ и хрватски Стечајни закон из 1997. лако се уочава да је Закон Републике Српске рађен по угледу на хрватски закон. Органи стечајног поступка, њихова права и обавезе, дословно преписивање неких чланова и двије фазе поступка говоре о угледању српског номотехничара на хрватског.

У чл. 2. Закона Републике Српске јасно је истакнут циљ стечајног поступка: «Стечајни поступак се спроводи **ради групног намирења повјерилаца** стечајног дужника, уновчењем његове имовине и подјелом прикупљених средстава повјериоцима. У току стечајног поступка **може** се спровести и реорганизација стечајног дужника по одредбама главе V овог закона ради уређивања правног положаја стечајног дужника и његовог односа према повјериоцима, а нарочито ради одржавања његовог пословања.»

Дакле, главни циљ поступка је намирење повјерилаца, а о интересима запослених, власника, привреде уопште те о социјалним аспектима стечаја чини се да Закон води јако мало рачуна.

Реорганизација стечајног дужника **која се може спровести** је у пракси била ријетко спровођена. Иако о реорганизацијама у Републици Српској има јако мало података, разлози за несхватљиво мали број истих би могли бити сљедећи: касно покретање стечајног поступка када је друштво већ престало са својом дјелатношћу и остало без имовине, преоптерећеност стечајних судија, неповољни услови кредитирања од стране комерцијалних банака, незаинтересованост државних органа те стечајни поступак као метода приватизације некретнина.

³ Домагој Сајтер: *Економски аспекти стечаја и реструктурирања у стечају*, докторска дисертација, (Свеучилиште у Осиеку, 2008), 25

⁴ Сл.гл.РС бр.: 67/02; 77/02; 38/03; 96/03, 68/07, 12/10 и 16/10

«За разлику од њемачког, право уређења стечајног поступка у Француској се често посматра као скуп правила која су непријатељски настројена ка стечајним повериоцима. Разлог су одредбе које за циљ имају првенствено очување пословања привредног субјекта, очување радних места запослених и на крају исплату потраживања повериоцима».⁵

2. СТЕЧАЈ У ФРАНЦУСКОМ ПРАВУ

2.1. Привремени мандат

Наслов 6. главе француског Трговачког законика⁶ има наслов »О потешкоћама у предузећима».⁷ У тој глави се налазе правила која регулишу 5 фаза стечајног поступка : 1. привремени мандат, 2. судска медијација, 3. реорганизација ликвидног субјекта, 4. реорганизација неликвидног субјекта, 5. стечај.

Законом од 1. марта 1984. формиране су регионалне институције назване «Овлаштене групације за превенцију». Чланство у њима је на добровољној основи омогућено приватним привредним друштвима, регистрованим занатлијама, слободним професијама и самосталним приредницима са ограниченом одговорношћу.⁸ Ове групације⁹ могу склапати уговоре са кредитним институцијама, финансијским организацијама и осигуравајућим друштвима, а који уговори су у корист њихових чланова.

⁵ Вуле Миздраковић. *Компаративна анализа економских аспеката стечаја*, докторска дисертација, (Сингидунум Београд, 2012), 27

⁶ Code de commerce, у даљем тексту скраћеница «СС»

⁷ СС, чл. Л 610-1 и сљедећи

⁸ СС, Л 526-1 и сљедећи. Самостални привредник са ограниченом одговорношћу нема својство правног лица, а у надлежне регистре уписује имовину којом одговара за дугове, а која је одвојена од личне имовине. У фирми наводи свој правни статус.

⁹ СС, Л 611-1

Сљедећа институција која учествује у превенцији потешкоћа у предузећима је предсједник надлежног суда¹⁰ који има право да по сазнању из било којег извора о могућим потешкоћама, позове на разговор одговорно лице из предузећа (или предузетника) или било које друго лице изван предузећа.

Предсједник надлежног суда, на писмени захтјев дужника, одређује привременог мандатара којем одређује задатак. И сам дужник може одредити личност мандатара. Обично су то стечајни управници. Рок мандата је обично три мјесеца. Дужник може тражити од суда више пута процедуру привременог мандата. Задатак мандатара се састоји у асистенцији одговорном лицу приликом склапања са повјериоцима¹¹ уговора о помјерању рокова за исплату дуга.

Мандатар за свој рад добија од дужника накнаду коју одлуком одређује предсједник надлежног суда.

Важно је напоменути да се процедура привременог мандата спроводи у случајевима када је дужник још увијек ликвидан.

Статистика¹²: од 2006. до 2011. у Француској је било 6978 захтјева суду да се одреди привремени мандатар. По годинама број захтјева је сљедећи: 2006. године 365 захтјева; 207. 393 захтјева; 2008. 1195 захтјева; 2009. 1877 захтјева; 2010. 1649 захтјева и 2011. 1499 захтјева. О исходу овог поступка и његовом трајању судови нису водили статистику.

2.2. Судска медијација¹³

Пред трговачким или грађанским судовима може се проводити поступак судске медијације. Могу је користи дужници који се баве

¹⁰ Трговачког или грађанског, зависно од дјелатности која се обавља. Грађански суд се зове «tribunal de grande instance» и суди у споровима вриједности преко 10.000 Евра.

¹¹ Банкама, пореским органима, добављачима.

¹² http://www.textes.justice.gouv.fr/art_pix/proc_preventives_20130430.pdf

¹³ Фр. conciliation

трговачком, занатском или слободном професијом а који имају правне, економске или финансијске проблеме који су се манифестовали или се могу предвидјети. Услов је да ти дужници нису престали плаћати своје обавезе у посљедњих 45 дана. Земљорадници користе процедуру предвиђену Законом о пољопривреди и поморском риболову.

Дужник се обраћа захтјевом предсједнику надлежног суда излажући своју економску и финансијску ситуацију и своје потребе за финансирањем те евентуално предлаже одговарајуће мјере. Дужник може да предложи медијатора.

Поступак почиње тако што предсједник суда одређује медијатора на период од 4 мјесеца који се може продужити за још један мјесец (укупно 5 мјесеци). Одлука се доставља **јавном тужиоцу**, а у случају слободних професија и надлежној комори. Након отварања поступка **предсједник суда** може тражити обавјештења, која ће му омогућити да оцијени укупну економску ситуацију дужника, од рачуновође, нотара¹⁴, представника радника, организација социјалног осигурања, кредитних институција, установа електронског новца, служби које се баве централизацијом података о банкарским ризицима и неуредним плаћањима. У исту сврху може ангажовати вјештака да сачини извјештај о економској ситуацији.

Задатак медијатора је да помаже дужнику да склопи уговоре са главним повјериоцима како би престале потешкоће предузећа. Ови уговори се односе на продужење рокова плаћања обавеза повјериоцима. Медијатор може предложити реорганизацију предузећа како би се наставила дјелатност и очувала радна мјеста. Он доставља извјештај предсједнику суда о току медијације као и сва потребна обавјештења. Ако је договор између дужника и повјерилаца немогућ, медијатор о томе одмах извјештава предсједника

¹⁴ Ради прегледа уписаних хипотека и других нотарски обрађених аката

суда који га разрјешава дужности, окончава поступак и о томе извјештава државног тужиоца.

Предсједник суда, на захтјев обију страна у медијацији, констатује њихов договор и даје му извршну снагу. Одлука којом се констатује договор се не објављује јавно и на њу нема жалбе. Како се одлука не објављује, сачувана је повјерљивост поступка.

На захтјев дужника **суд** може овјерити¹⁵ овај уговор који се тада доставља писарници и објављује чиме се губи повјерљивост поступка.

О овјери овог уговора суд одлучује након што је саслушао дужника, повјериоце који су га потписали, представника комитета радника или делегате радника, медијатора и државног тужиоца, те представника коморе ако се ради о слободним професијама.

Након констатације уговора од стране предсједника суда или његове овјере од стране суда дужник може тражити да се медијатор одреди као мандатар за извршење уговора док траје његово извршење.

О накнадама привременог мандатара, медијатора, мандатара за извршење уговора и вјештака одлучује предсједник суда.

Статистика¹⁶: У периоду од 2006. до 2011. судовима је предано 4.274 захтјева за покретање поступка судске медијације. У око 25% случајева постигнут је договор између дужника и повјерилаца. Успјех медијације је тим већи јер се ради углавном о средњим и великим предузећима која запошљавају преко 500 радника. Судови су водили статистику о времену у којем суд одлучује о захтјеву за покретање медијације: вријеме потребно суду за доношење одлуке по захтјеву је било **невјероватних 6 (шест) дана**.

¹⁵ фр.homologuer

¹⁶ http://www.textes.justice.gouv.fr/art_pix/proc_preventives_20130430.pdf

2.3. Реорганизација ликвидног стечајног дужника

На захтјев горе поменутих дужника који су још увијек ликвидни, може се започети поступак реорганизације како би се наставила економска активност и одржала запосленост .

Суд одлуком одређује период посматрања предузећа од 6 мјесеци који се може продужити за још 6 мјесеци (укупно 12). Том одлуком се одређују један стечајни судија и два судска мандатара и то стечајни управник и стечајни администратор. Ако се ради о мањим предузећима, не одређује се стечајни администратор. Суд може одредити и више стечајних администратора.

Стечајни судија одређује једног до 5 контролора из реда повјерилаца, од којих је најмање један повјерилац чије је потраживање обезбијеђено залогом или хипотеком. Контролори помажу стечајном управнику и стечајном судији у обављању надзорних функција.

Предузећем дужником управља његово одговорно лице. Задатак стечајних администратора је да контролишу рад дужниковог одговорног лица и да му помажу у управљању. Дужник наставља да располаже својом имовином и управља дјелатношћу.

По отварању поступка врши се инвентура имовине дужника као и попис регистрованих залога на истој.

Судском одлуком којом се отвара поступак забрањују се плаћање свих дугова (сем осигураних залогом) насталих прије и након отварања поступка, као и закључење комисорног пакта.

У свако доба у периоду посматрања суд на захтјев дужника може одобрити дјелимични престанак активности. Исто тако, на захтјев дужника, судског администратора, стечајног управника, јавног тужиоца или по службеној дужности, суд поступак реорганизације ликвидног дужника може претворити у поступак ликвидације неликвидног дужника.

Ако суд одлучи да прогласи стечај, окончава период посматрања и ослобађа дужности судског администратора. Ако су услови

који су оправдавали отварање поступка посматрања нестали, суд обуставља процедуру на захтјев дужника.

Отварање поступка посматрања прекида и забрањује свако подизање тужбе или покретање извршног поступка од стране повјерилаца. Потраживања настала за потребе вођења поступка реорганизације и посматрања, као и потраживања добављача у истом периоду бивају исплаћена у року доспијећа.

Након објављивања покретања поступка, сви повериоци сем радника, пријављују своја потраживања стечајном управнику у року од два мјесеца од објављивања огласа о отварању поступка. Стечајни управник доставља суду листу пријављених и признатих потраживања. Стечајни судија на основу исте прави списак пријављених и признатих потраживања и доставља га у писарницу суда.

Стечајни управник уз помоћ дужника и евентуално једног или више вјештака дужан је направити извјештај о укупној економској ситуацији предузећа.

Ако постоји реална могућност да се предузеће реорганизује, суд доноси у ту сврху план и тиме се завршава период посматрања.

План реорганизације садржи обуставу, отпочињање нове или уступање другом предузећу једне или више дјелатности дужника. У плану се износе могућности успостављања активности, стање на тржишту и могући начини финансирања. У њему се дефинишу начини измирења дугова и евентуалне гаранције које дужник потписује како би се могли измирити дугови. Ако план предвиђа отпуштање радника из економских разлога, треба предвидјети начин обештећења оних којима пријети отпуштање.

Приједлози за измирење дугова могу се односити на рокове исплате, смањење дуга, конверзију у хартије од вриједности или учешће у капиталу.

Пореска администрација, организације социјалног осигурања и осигурања од незапослености могу опростити сав или дио дуга дужнику под истим условима под којим би то учинио приватни субјект који нуди своје робе или услуге у поступку јавних набавки.

У сврху расправљања о плану формирају се два одбора повјерилаца. Чланови првог одбора су по закону повјериоци из институција јавног права. Чланови другог одбора су по закону повјериоци чија потраживања износе више од 3% укупних потраживања.

Дужник са судским администратором представља одборима повјерилаца своје приједлоге и образлаже план. Повјериоци се о плану изјашњавају у року од десет до двадесет дана. Одлука се доноси у сваком одбору двотрећинском већином износа дугова, с тим да сваки члан одбора има један глас. Ако је план усвојен, јавно се објављује. Ако један одбор није прихватио план, поступак се понавља у року од шест мјесеци.

Извршење усвојеног плана не може бити дуже од десет година.

2.4. Реорганизација неликвидног стечајног дужника

Поступак реорганизација неликвидног стечајног дужника има за циљ да омогући наставак дјелатности предузећа, одржање запослености и регулисање дуговања. Током поступка се сачињава план реорганизације који се усваја судском одлуком након периода посматрања. У поступку се конституишу два одбора повјерилаца како је претходно изложено. Овај поступак се односи на иста лица на која су напријед набројана.

Ако је неко физичко лице умрло током неликвидности, суд може поступати на захтјев било којег повјериоца, државног тужиоца или насљедника. Исто тако суд може поступати и у случају престанка обављања слободне професије ако је дио дуга или сав дуг настао из те дјелатности.

Кад предсједник надлежног суда сазна да је дужник постао неликвидан, он обавјештава јавног тужиоца. Ако јавни тужилац тражи да се против дужника покрене поступак реорганизације услед неликвидности или поступак стечаја, суд је дужан да то прихвати.

Покретање поступка може тражити и дужник најмање 45 дана након падања у стање неликвидности, ако није у том року тражио покретање поступка медијације. Такође, покретање поступка може тражити и било који повјерилац, без обзира на природу потраживања. Ако је дужник престао са обављањем професионалне дјелатности, повјерилац се може обратити суду у року од једне године од:

1. брисања из регистра трговине и друштава. Ако се ради о правном лицу, рок се рачуна од брисања након јавног објављивања закључења стечајног поступка;
2. престанка дјелатности ако се ради о лицу које се бави занатском дјелатношћу, пољопривреднику или припаднику слободне професије;
3. од објављивања закључења стечајног поступка ако се ради о правном лицу које није обавезно да се уписује у регистар.

Раднички комитет или представници радника могу извијестити предсједника суда или јавног тужиоца о свим чињеницама које се односе на престанак плаћања од стране дужника.

Након што је саслушао дужника, суд прецизира датум падања у стање неликвидности.

На приједлог судског администратора или стечајног управника суд може одредити било коју мјеру обезбјеђења имовине законског или стварног пословође друштва ако су против њега исти подигли тужбу због одговорности за неликвидност дужника.

Судија задужује једног или више судских администратора да помажу дужнику у вођењу предузећа.

Најкасније два мјесеца од одлуке о отварању поступка, суд одређује наставак посматрања ако сматра да дужник има довољно средстава за наставак активности.

Током периода посматрања суд на захтјев дужника, администратора, стечајног управника, државног тужиоца или по службеној

дужности може наредити дјеломични престанак активности или отворити стечај ако је реорганизација немогућа.

Администратор је дужан да заједно са дужником сачини план реорганизације који се презентује одборима повјерилаца. Одбори се изјашњавају о сваком приједлогу из плана.

Ако се ради о предузећима с најмање 150 радника, чије би гашење проузроковало тешке проблеме националној економији, суд може наредити да се реорганизација изврши повећањем капитала. Нове акције се нуде већ постојећим акционарима, пропорционално дијелу капитала којег представљају њихове акције.

Уколико се план покаже неизводљивим, суд може наредити дјелимичну или тоталну цесију предузећа.

Уколико се и тај план покаже неизводљивим, суд отвара стечајни поступак.

Какви су стварни резултати усвојених планова реорганизације? Према доступним статистичким подацима¹⁷ око 11% предузећа у реорганизацији оду у стечај прије него што прође једна година од усвајања плана. Тај проценат се диже на око 30% прије краја друге године. Након шесте године од усвајања плана проценат је преко 60% предузећа отишлих у стечај. Око 30% предузећа доживи реализацију свог плана.

2.5 Стечај¹⁸

Законом о привредним друштвима Републике Српске¹⁹ регулисана је добровољна ликвидација коју спроводи само друштво именујући ликвидатора.²⁰ Међутим, како Република Српска има и

¹⁷ http://www.informations-economiques.fr/wp-content/uploads/2013/08/CofaceServices_Observatoire_de,asp.05.12.2015. у 22,30

¹⁸ Фр. liquidation judiciaire

¹⁹ Сл.гл.РС бр, 127/08,58/09,100/11

²⁰ Чланови 338-356 Закона

Закон о ликвидационом поступку²¹ који је судски поступак а спроводи га стечајни судија и ликвидатор којег одређује исти судија, у пракси су сви поступци ликвидације судски поступци.²² Вјероватно је преокупираност судија вођењем ликвидационих поступака довела до малог броја реорганизација привредних друштава у Републици Српској.

Француским Трговачким закоником је, као и стечај, регулисана и (добровољна) ликвидација трговачких друштава.²³ Добровољна ликвидација се назива једноставно ликвидација, а стечај²⁴ се назива судска ликвидација.

Поступак судске ликвидације (стечаја) се примјењује на сва лица (правна и физичка) која врше трговачку или занатску дјелатност, на све пољопривреднике, физичка лица из сфере слободних професија и сва правна лица приватног права. Циљеви поступка су окончање дјелатности дужника и намирење повјерилаца.

Статистика²⁵: Од 2006. до 2012. пред трговачким судовима у Француској је покренуто укупно 249.524 стечаја (овом статистиком нису обухваћени поступци реорганизација којих је у истом периоду било 122.524).

Како су одредбе о намирењу повјерилаца сличне онима у Закону о стечајном поступку Републике Српске, чини се интересантним приказати само одредбе које се односе на кривична дјела у стечају. Та дјела су предвиђена самим Трговачким закоником (Чл. Л 654-1 и слѣдећи), а не Кривичним закоником.

За ова дјела је карактеристичан појам **«банкрот»** којим се у француском праву означавају преварне радње током реорганизације или стечаја. Државни тужилац не може поступати против

²¹ Сл.гл.РС бр. 64/2

²² Изузетак су ликвидације банака и осигуравајућих друштава које нису судске.

²³ СС Л 237-1 до Л 237-13 , Л 237-14 до Л 237-31; Р 237-1 до Р 237-9 , Р 237-10 до Р 23718

²⁴ СС Л 640-1 до 680-7, Р 640-1 до Р 670-5

²⁵ http://www.justice.gouv.fr/art_pix/etude_procedurescollectives.pdf

осумњиченог ако није било поступка пред трговачким или грађанским судом. У таквом случају државни тужилац мора најприје тражити од надлежног суда отварање поступка стечаја.

За кривично дјело банкрота могу бити гоњени:

1. Трговци и то свако лице које се професионално бави трговином. Под сваким лицем треба подразумевати и правна и физичка лица јер у француском праву правна лица могу одговарати за сва кривична дјела за која могу одговарати и физичка лица.
2. Занатлије, тј. лица уписана у регистар заната. У тај регистар се уписују и правна лица која се баве занатском дјелатношћу а не запошљавају више од десет радника.
3. Пољопривредници
4. Физичка лица која су припадници слободних професија.
5. Одговорна лица у правном лицу, или стечајни управник: удружења грађана, синдиката, радничког комитета у предузећу или предузећа у мјешовитом власништву (акционарска друштва у којима правно лице јавног права има већину акција).
6. Физичка лица која се зову «стални представник» ако је у правном лицу пословођа неко друго правно лице.

Услови за постојање кривичног дјела банкрота:

1. Започет поступак реорганизације или стечаја је претходни услов за гоњење извршиоца кривичног дјела банкрота.
2. Поступци предузети с циљем да се избјегне или успори отварање поступка реорганизације или стечаја, као што су продаја роба испод уобичајене цијене или узимање кредита које је немогуће вратити.
3. Располагање имовином предузећа након падања у стање неликвидности или скривање појединих дијелова имовине како се повјериоци не би могли наплатити.

4. Злонамјерно увећање пасиве предузећа, као што је лажно признање дуга.
5. Фиктивно вођење пословних књига, или њихов нестанак или њихово невођење.
6. Неправилно или некомплетно вођење пословних књига.
7. Злонамјерност која се може извести из напријед наведених понашања.

Предвиђене казне:

1. Извршиоцу, физичком лицу, запријеђена је казна од 5 година затвора и 75.000 Евра новчане казне.
2. Саучесницима у банкруту се исто кажњавају. Банкар и адвокат могу бити саучесници у банкруту.
3. Ако је извршилац или саучесник одговорно лице у финансијској организацији казна је 7 година затвора и 100.000 Евра новчане казне.

Споредне казне:

1. Забрана грађанских и породичних права. Обухвата право гласа, право да се буде биран, право да се врши правосудна функција и буде вјештак пред судом, право да се заступа други или да му се асистира пред судом, право да се свједочи пред судом, право да се заступају малољетни и они без пословне способности. Суд може забранити вршење свих набројаних права или само неких од набројаних. Забрана права гласа или права да се буде биран повлачи за собом и забрану обављања државне службе.
2. Забрана до 5 година државне службе или дјелатности у оквиру које је почињено кривично дјело.
3. Икључење из поступка јавних набавки до 5 година.

ЗАКЉУЧАК

Француски стечај има 5 фаза: двије превентиве (привремени мандат и судска медијација), двије фазе реорганизације (реорганизација ликвидног дужника и реорганизација неликвидног дужника) те на крају фаза стечаја која се назива судском ликвидацијом. Стечај се спроводи против дужника трговца (правног или физичког лица), занатлије (правног или физичког лица), пољопривреника и припадника слободних професија. Круг лица-органа стечајног поступка је шири него у српском праву: трговачки или грађански суд, предсједник суда, стечајни судија, привремени мандатар, медијатор, стечајни администратор, стечајни управник, вјештаци, одбор повјерилаца представника правних лица јавног права и одбор осталих повјерилаца.

Француски стечај је примјер како држава настоји да подржи и одржи економску дјелатност и запошљавање.

Ranko Vulic, PhD[1]

BANKRUPTCY IN FRENCH LAW

Summary

Since 2005 the bankruptcy in France is governed by the Commercial Code with 1000 articles of the laws and subordinate part of the Code. The bankruptcy of private companies, registered craftsman, registered farmers and members of the free professions is governed by the same Code. Bankruptcy has 5 phases: 1. temporary mandate; 2. mediation, 3.reorganisation of solvent

[1] Docent, Faculty of Law, University of Banja Luka

entity, 4. reorganization of insolvent entity, 5. bankruptcy. The effort of the state for intervention of judicial and other state agencies in order to retain jobs and economic activity is obvious.

Keywords: temporary mandate, judicial mediation, reorganization of solvent entities, liquidation of insolvent entities, bankruptcy.

ЛИТЕРАТУРА

1. Сајтер, Домагој. *Економски аспекти стечаја и реструктурирања у стечају*, Осигек, 2008.
2. Миздраковић, Вуле. *Компаративна анализа економских аспеката стечаја*, Београд, 2012.
3. Code de commerce, пречишћен текст од 05.12.2015.
(<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379>)
4. Закон о стечајном поступку Републике Српске (Сл.гл.РС бр.: 67/02; 77/02; 38/03; 96/03, 68/07, 12/10 и 16/10)
5. Закон о ликвидационом поступку (Сл.гл.РС бр. 64/2)
6. Закон о привредним друштвима Републике Српске (Сл.гл.РС бр, 127/08, 58/09, 100/11)
7. http://www.textes.justice.gouv.fr/art_pix/proc_preventives_20130430.pdf
8. http://www.informations-economiques.fr/wp-content/uploads/2013/08/CofaceServices_Observatoire_de,asp.05.12.2015. у 22,30